

háború teljesen felkészülten találja őket. Itt nem beszélhetünk imperializmusról, hisz ez csak a tőkés rendszerű államok tulajdonsága, itt csak az imperializmus elleni felkészülésről lehet szó. A nagy, tőkés rendszerű államok természetesen szintén látják ezt és minden igyekezetükkel odahatnak, hogy ezt a felkészülést megakadályozzák. A balti államok esetében Finnország jelenti ma azt az ütköző pontot, amely az első meglepetéséből magához-tért imperialista hatalmak a Szovjet önbiztosítási munkája útjába állítottak.

Törökország a másik nehéz probléma. Itt már a közelkeleti mandatorikus birtokok biztosítása játszik nagy szerepet. Hogy az ázsiai angol gyarmatok körül történt csapatösszevonásokat csak-ugyan végrehajtotta-e a Szovjet, az ma még tisztázatlan és így nem lehet egész bizonyossággal megítélni a helyzetet.

A Szovjet Unió azonban — eltekintve a zavaros helyzetjelenségektől, amelyek úgy állítják be a dolgokat, mintha az egész angol gyarmatbirodalom veszélyben forogna — a győzelem esélyeire vonatkozóan minden kétséget ki akar zárni. Mindent elkövet, hogy olyan feltételek mellett vegye fel a mérkőzést, amelyek előre biztosítják maradék nélküli győzelmét.

Subotica 1939. október 15.

Szántó Árpád

Figyelő

Szabó Dezső Erdély dolgozó magyarjaihoz

Megérkezése első napján, Szabó Dezső fogadta a sajtó kolozsvári munkatársait. Egyenes, felelős szóval kimondotta azt, amit sok rágalmazó vádaskodás közepette mi is következetesen hangoztattunk, — hogy ha „Keleteurópa kis népei, amelyek ugyanazok előtt a külső veszélyek és belső problémák előtt állnak . . . gazdasági és védelmi (katonai) együttműködéssel biztosítanak egymás egyéni fejlődését, semmilyen nagyhatalom nem pumpolhatná őket gazdaságilag s nem lennének kitéve olyan megaláztatásoknak, amelyek nem egy nemzet, hanem egy egyén öntudatára is elviselhetetlenek . . .“

★

Sok tanulságot hozott Szabó Dezső látogatása nekünk — magának pedig sokféle élményt.

A vasárnapi vendiáktalálkozón a tanuló ifjúság lelkes tapsai között magáról megfedekezve, feszülő gyermekké ifjult a hatvan éves író. A találkozó esti bankettjén pedig, a kevésszámú jelenlevők barátságos körében, alkalom nyílt arra, hogy felfedje élete nagy szertelenségeit, szertelenségében is egyetlen nagy célját és értelmét.

Régi tanárai és lelkészek üdvözölték Szabó Dezsőt. Egyik üdvözlésre a következő szavakkal válaszolt: „Mindenek előtt alázatosan köszönöm, hogy megbocsájtja nekem az „Elsodort falut“

és a „Segítség“-et . . .“

„A magyar szerette a kellemes hazugságokat és nem szerette a kellemetlen igazságokat. Ezért látszott „bűnnek“ a magyar életet megmutatni minden hibájával.

De én azt akartam, hogy minden magyar seb, mint Krisztus stigmája, verjen ki minden magyar testen . . . Ezért kellett fel-fakasztanom minden sebet, felfedni minden szemetet az „Elsodort falu“-ban és a „Segítség“-ben . . .

Kolozsvári tartózkodása harmadik napján egy négytagú küldöttség kereste fel Szabó Dezsőt. Egyszerű dolgozók, névszerint Fodor-Pataki Ádám, asztalos, Szepesi Sándor szabó, Galambos Vilmos asztalos és Szaniszló Zoltán cipész. Ezeket az embereket a magyarság sorskérdései készítették arra, hogy felkeressék a nagy magyar szellemi munkást, aki ha sokszor ellentmondásokkal küzdödvé is, de mindenkor céltudatosan harcolt népe jobb sorsáért és veszélyeztetett jövőjéért.

Szabó Dezső feloldódott. Közvetlen lett, akihez mint mondta, bizalommal nyithat be pesti lakására a paraszt, a munkás, a doktor és a diák egyaránt.

„Szeretném, — szolt — ha közelebb férközhetnék az erdélyi magyar nép nagy tömegeihez.

Szívesen juttatok önöknek egy-két sorozatot füzeteimből. Olvasgassák és ha úgy látják, hogy az azokba foglalt tanítások megfelelnek elgondolásaiknak, terjesszék, vitassák azokat.“

A közel egy órás beszélgetés alatt szó került arról a veszedelemről is, amely egyfórmán fenyegeti Keleteurópa és a Balkán kis népeit s amely fajgyűlölet szításával egyengeti az útját.

„Fajelmélet . . . — mondta Szabó Dezső. — Van ezerféle faj, de mindenkinek jelen élete mögött egy ezer éves élet rejtőzik, amely felbcsülhetetlen érték. És éppen ebben van hasonlósága és különbözősége is a többi fajokkal szemben.“

Szóba került a Magyar Népközösség is:

„Nem ismerem eléggé a romániai magyar nép új helyzetét, de egy bizonyos: a három dolgozó rétegnek, a parasztságnak, ipari munkásságnak és a szellemi munkásoknak összefogása jelenti az egész nép összefogását. Ebben a munkában pedig a legnagyobb politikai iskolázottsággal rendelkező ipari munkásság kell, hogy megtegye a kezdeményező lépéseket úgy a szellemi munkásság, mint a parasztság felé. Nem vitatom, az úgynevezett történelmi rétegekben sokszor lehet értékes egyedeket találni, de annak a szervnek, amely egyesíteni akarja a nép minden rétegét, vezetői is csak a dolgozó rétegekből kerülhetnek ki. És ezt a megszerveződést csak a mellettünk élő néprétegek érdekeinek szem előtt tartásával lehet megvalósítani.“

Szabó Árpád (Cluj)